

امام کاظم(ع) و دردهای امروز جامعه ما

حجت الاسلام والمسلمین هادی سروش

امروز، روزگار عجیبی است! همه کسانی که در جامعه نقش سیاسی و یسا اقتصادی و یا اجتماعی دارند، از اوضاع می‌نالندا عده‌ای در انزوا هستند که به برکت تمامیت خواهی‌های برخی از رجال سیاست از حقوق سیاسی اقتصادی شهروندی خود محروم هستند! عده‌ای دیگر که در ارتباط با قدرت نیز نالانند و ظاهراً از این مقصدار حضور در قدرت راضی نیستند! ما ورای گروه‌های سیاسی مردم عزیز و شریف کشورمان هستند که دارای آه و سوز خاصی هستند! خلاصه کلام؛ جملگی از اوضاعی که در آن قرار دارند شکوه‌ها داشته و آینده پیش روی را نیز روشن نمی‌بینند!

به گمان صاحب این قلم، راه صلاح و اصلاح را باید در سیره حضرات معصومین (ع) جستجو کرد. از آن رهگذر که در ایام شهادت حضرت امام کاظم (ع) هستیم اجازه دهید با توجه به سبیره آن بزرگوار که خود در سخت‌ترین شرایط زندگی می‌کرد، نکاتی به عرض‌تان برسانم.

کظم غیظ فردی و اجتماعی و سیاسی
خیلی معروف و روشن است که لقب مبارک امام هفتم؛ «کاظم» است که نشان از فرو بردن غضب دارد. غالباً در کتاب‌های اخلاقی فرو بردن خشم را در مسائل فردی و مواجهه با بداخلاقی‌های محدود خانوادگی و اجتماعی معنا می‌شود. اما «کظم غیظ» که در قرآن –آل عمران ۱۳۴– از صفات عالی رتبهٔ خویان شمرده شده؛ دارای یک وسعت قابل تاملی است. در نگاه عمیق اخلاقی و اجتماعی که بر «معرفت نفس» استوار می‌شود؛ «کظم» نرم کردن هر تندی و سختی است و تندی‌ها شامل مصادیق مختلفی است؛ گاهی تند شدن‌ها از سنخ تندی‌هایی است که شهروندان در مواجهه با سختی‌های معیشت و وعده‌های کاذبانه مسئولین می‌بینند و در حالت عصبانیت قرار گرفته و رانده‌مان فعالیت آنان پایین آمده و در نتیجه خانواده آنان هم در معرض خطر و حتا تا مرز فروپاشی قرار می‌گیرد.
در اینجا لازم است که یک نیروی «کظم غیظ» که خاستگاه نرم کردن تندی‌ها و فشارهای عصبی را عهدهدار است وارد شده و با رساندن شهروندان به حقوقشان، جامعه را آرام کند و جلوسه‌ای از «کظم و نرم کردن تندی‌ها» شود. از همین قبیل است تندی‌های اجتماعی و تندروی‌های سیاسی که در جامعه نیاز به یک نیروی اندیشمند و با اخلاق دارد تا بتواند با پاسخ‌های اخلاق مدارانه، نه –

سوگند به خدا! اگر تو که پسرم هستی در مورد سلطنت با من ستیز کنی گردنت را می‌زدم زیر حکومت، پدر و مادر و فرزند نمی‌شناسد». این نقل تاریخی نشان از یک واقعیت مهمی‌است که ظالمین؛ ظلمشان ریشه در ندانم کاری نیست، اتفاقاً برخی از آنان بسپار آگاه و نادای به امور هستند، بلکه آنچه ظالم را ظالم کرده است ریاست‌طلبی اوست!

شهروندان هستند و نه بالعکس

در فرهنگ غنی شیعی؛ رهبران و حاکمان و مسئولان سپری هستند تا هر گونه بلاء و فشار و سختی بر جامعه تحمیل نشود و شهروندان بتوانند به آرامی زندگی کنند. این درست برخلاف فرهنگ مستبدان است که خود و فرزندان و خانواده‌شان در سفرهای هر هزینه حفظ می‌کنند. اما این موضوع کلیت ندارد چرا که در جبهه تضییع کننده حقوق، هیچ گونه جهل دیده نمی‌شود، و بلکه بصورت واضح انسان می‌بیند که عالمانه و عادلانه بر حق و حقوق جامعه تیغ می‌کشند! روایت ذیل در این موضوع قابل توجه است.

صدوق در کتاب «عیون» نقل می‌کند؛ سفیان بن نزار می‌گوید: «وزی بالای سسر مأمون ایستاده بودم، گفت: می‌دانید چه کسی شتیع را به من آموخت؟ همه گفتند: نه!

به خدا نمی‌دانیم، گفت: پدرم هارون الرشید به من آموخت. یکی از حاضران گفت: چگونه چنین چیزی ممکن است با اینکه پدرت افراد خاندان پیامبر را می‌کشت؟ مأمون گفت: روزی پدرم موسسی بن جعفر را احضار کرد و فوق‌العاده به او احترام نمود و در هنگام وداع، صورت و چشمانش را بوسید و به ما سه برادر

من و امین و مؤتمن- گفت: همراه سرور خود بروید، رباب مرکب او را گرفته و او را بسوزان کنید و جامه‌هایش را درست کرده، تا منزل او را بدرقه کنید!

پس از بازگشتن، وقتی مجلس خالی شد گفتم: این مرد که بود که تو او را تعظیم نمودی و برای او از مجلس خود برخاستی و بر صدر مجلس نشاندی؟ پدرم گفت: این امام و حجت خداست بر مردم و خلیفه خدا میان بندگان اوست. گفتم: این صف‌ها که گفتی همه از آن توست. گفت: من بس زور و اجبار و غلبه، در ظاهر پیشوای این جماعت هست ولی حقیقت این است که موسی بن جعفر، امام بر حق است. سوگند به خدا او سزاورتر از همه مردم حتی من، به مقام رسول‌الله است.

صالحی‌امیری شرح کرد

نظام حکمرانی معیوب عامل فرار نخبگان از کشور

است و مسئولین امر باید خجالت بکشند آمار را در اختیار پژوهشگران نمی‌گذارند و ما باید از مراکز مهاجر پذیرِ آمار بگیریم که بین ۶۶ تا ۸ میلیون آمار مهاجرتی را داریم. ما کمترین مهاجرت و بیشترین فرار نخبگان را داریم و باید پاسخ داد چرا فرار نخبگی صورت می‌گیرد. علت را در بیان مسئله حکمرانی معیوب دانستیم.

وی افزود : حکمرانی معیوب بر نسل نخبه باعث شد، نسل استارت‌آپی و مدیریتی فرار را بر فر قرار ترجیح دادند. ۶۰ درصد ترجیح می‌دهند مهاجرت کنند چه کردند که ۶۰ درصد ترجیح می‌دهند اینچا زیست نکنند و میل مهاجرت در میان دانشجویان در سنال ۱۴۰۱ به ۶۸ درصد رسیده است، نظام حکمرانی باعث و عامل رانش نسل فرهیخته و نخبه ماست.

صالحی امیری گفت: فرض کنیم همه تحریم‌ها برداشته شود، برجام بازگردد چه می‌تواند توسعه را به کشور بازگرداند؟ توسعه‌گران ما رخت برپسته‌اند. نکته بعدی افول سرمایه اجتماعی است. بعضی از سنسجه‌های اعتمادی عمومی را ۸۵ درصد نقل کرده‌اند. نکته بعدی انزواشنینی

مجموعه حضاران فهماند که اگرهارون معیار برتری خود نسبت به دیگران را خویشاوندی با پیامبر(ص) می‌داند، من در حد بسیار بالاتری از این معیار برخوردار هستم، یعنی او اگر خود را پسر عموی پیامبر می‌داند، من فرزند پیامبر هستم. هارون که انتظار چنین رفتاری را نداشت و برنامه‌های فریبنده خود را خنثی شده می‌دید، سخت برآشفت بطوریکه رنگ صورتش تغییر کرد و آثار خشم در چهره‌اش آشکار شد. زنده بودن جامعه و اندیشمندان آن به این اسنت اجازه نقل خرافات و موهومات را در منابر و جلسات ندهند، خصوصاً تریبون و رسانه‌هایی مانند نمازجمعه و مجلس شورا و صداوسیما و.. که غفلت در این مسئله حیاتی دینی باعث سیلاب شدید بر تمام باورهای درست دینی خواهد بود.

شنیدن همه صداها حتی صدای مخالف

از دیگر درس‌های مهم امام کاظم (ع) که مناسفانه می‌توان گفت درد امروز جامعه ماست؛ شنیدن همه صداهاست. این بیان اسلام هتمن را ملاحظه کنید؛ مرحوم کلینی در بخش العقل والجهل از کتاب مهم «کافی» نقل می‌کند که امام کاظم (ع) به هشام فرمود: «ای هشام! خدا اهل فهم و عقل را در قرآن بشارت داده و فرموده است: **فَيُبَشِّرُ عِبَادَ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ**، پس بشارت بده به آن بندگان من که به سخن گوش فرا می‌دهند و از بهترین‌ آن پیروی می‌کنند.» حضرت موسی کاظم(ع) در واقع با اشاره به ایسن آیه، تلاش دارند به یکی از کارکردهای مهم عقل یعنی تجزیه و تحلیل و غربال کردن مسائل تاکید نمایند و وجه تمایز انسان با سایر موجودات را به نمایش بگذارند. رفع بسیاری از دردهای سیاسی و اجتماعی و پیداکردن راهکارهای مناسب برای مشکلات اقتصادی؛ اجازه نظر دادن به افراد است، اما اگر در جامعه‌ای یک صدا شنیده شود و آن شنیدن هم بخاطر تملق گوئی آن صدا از قدرت باشد، شرایط بگونه می‌شود که حل و فصل آن از عهده افراد خارج می‌شود!

ضرورت وجود تعقل فرد در کنار تخصص

محور مهم دیگری که می‌توان با شناسائی آن به داد مطلوبان و رفع مشکلات امروز شتافت در ارج گذاردن به نگاه کارشناسی و تخصص مشورت می‌کنی؟! پدرم حضرت کاظم فرمود: باغش اعمال می‌کرد؛ به او گفتند: با علم یا عقل، یعنی مشورت می‌کنی؟! پدرم حضرت کاظم فرمود: چه بسا خداوند -تبارک و تعالی- بانشان را آیه خیر و صواب آ بگشاید. چه بسا غلامان پدرم به او مشورت و پیشنهادی می‌دادند و او در زمین و باغش اعمال می‌کرد؛ – کنا عند آبی الحسن الرضا(ع) فذكرنا آية(ع) فقال كان عقله لا يوازن به العقول و ربما شاور الأسود من سوانه فقيل له تتشاور مثل هذا قال إن الله تبارك و تعالی ربما فتح لسانه قال فكناو! ربما أشاروا عليه بالشيء فيعمل به من الضبعة و البستان.»

عوام‌فریبی و ادعای ارتباط با شخصیت‌های منوی

جوامع دینی اگر صدها خوبی داشته باشند که دارند، اما این دلیل نمی‌شود که از همان دریچه دینی به جامعه خرافات و موهومات تزریق نشود. اتفاقاً جوامع دینی زمینه قبول و پرورش بذر و یا نخه‌های افعی بنام خرافات را بیبستر از جوامع سکولار و یا بی دین دارند نشانه صحت این مدعا این است؛ وقتی کسی بسا حالت عرفانی بخود گرفتستن و صدا در گلو انداختن و گاهی گریه‌های دروغ و داستان‌های دروغ وسط میدان می‌آید، کارش می‌گیرد و هم نردبان قدرت را طی می‌کند و هم از ثروت و بیت المال بهرند می‌شود!!

این نمونه توجه کنید؛ شیخ مفید در کتاب الارشاد نقل می‌کند؛هارون وقتی به قبر مطهر رسول خدا نزدیک شد، در مقابل قبر ایستاد و اینگونه ادای احترام کرد: «للسلام عليك يا رسول‌الله، السلام عليك يابن عمّ. سلام بر توای رسول خدا، سلام بر توای پسر عمو. هارون با چنین بیانی خواست به حضاران رابطه نسبی خویش با پیامبر(ص) را القا کند و از این طریق به خود ببالد و بر دیگران برتر است. حضرت کاظم که در جمع حاضر بود و عوام‌فریبی و دغلکاری هارون را نظاره می‌کرد، از جمعیت جدا شد و به طرف قبر رفت و در مقابل قبر مطهر پیامبر ایستاد و عرضه داشت: «للسلام عليك يا رسول‌الله، السلام عليك يا ابه» سلام بر توای رسول خدا و سلام بر توای پدر. مهم پیروی دیده می‌شود ولاغیر.

نخبگان و بر مسند نشستن ناکارآمدان است. وی افزود: نکته بعدی فساد در ساختار و متن است. فساد جای دیش را با روان مردم چه کرده است؟ صالحی امیری گفت: وقتی تقلایت در بخشی از نظام تصمیم‌گیری وجود ندارد، وقتی که رادیکالسم در کشور قد علم می‌کند، وقتی مسائل آب و خشکسالی و محیط زیست، مسئله دخالت در حریم خصوصی، حجاب و مسدود کردن شبکه‌های اجتماعی روبه رو می‌شویم حق بدهیم نگرانی در جامعه زیاد می‌شود.

دانشگاه‌ها عبور کرده و به آموزش و پرورش رسیده است، حتی که نفر به من گفت مهاجرت به کودکان رسیده است، کسانی که دارای وضعیت مالی خوبی هستند کودکشان را از دوره کودکان به خارج از کشور می‌فرستند.

سیاسی

قضایی

قاضی القضات:

از دایره عدالت و عدالت‌ورزی خارج نشویم

رئیس قوه قضائیه گفت: ما مسئول تحقق و بسط عدالت هستیم؛ برای این منظور، ابتدا باید عدالت در گفتار و مواضع و رفتار ما تجلی داشته باشد و اهتمام داشته باشیم که خدای‌ناکرده از دایره عدالت و عدالت‌ورزی خارج نشویم.

به گزارش ایلنا، حجت‌الاسلام محسنی اژه‌ای، روز گذشته (دوشنبه) طی سخنانی در نشست شورای عالی قوه قضاییه، ضمن تسلیت شهادت حضرت امام موسی کاظم علیه‌السلام و گرامیداشت ایام‌الله دهه فجر، اظهار کرد: ما مسئول تحقق و بسط عدالت هستیم؛ برای این منظور، ابتدا باید عدالت در گفتار و مواضع و رفتار ما تجلی داشته باشد و اهتمام داشته باشیم که خدای‌ناکرده از دایره عدالت و عدالت‌ورزی خارج نشویم. قاضی‌القضات با اشاره به بازدید امروز خود از نمایشگاه دستاوردهای فناوری قضایی، گفت: اقدامات و ابتکارات «مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضاییه» طی یک سال اخیر، قابل تقدیر است؛ در نتیجه اقدامات صورت گرفته در این حوزه، در برخی امور از میزان هزینه‌ها کاسته شده و بر سهولت و سرعت خدمت‌رسانی به مردم در مراجع قضایی افزوده شده است؛ این مسیر آغاز شده باید با قدرت ادامه یابد.

حجت‌الاسلام محسنی اژه‌ای در ادامه ضمن اشاره به دستاوردهای «سازمان ثبت اسناد و املاک کشور» و همچنین دادگستری‌ها در توسعه خدمت‌رسانی به مردم، به اقدامات صورت گرفته در «مرکز حفاظت و اطلاعات قوه قضاییه» اشاره کرد و گفت: مرکز حفاظت و اطلاعات قوه قضاییه، رویکرد خود را تغییر داده و بر نگاه و جنبه صیانتی خود افزوده است. البته در موارد و مواقع لزوم، متخلفین، از ناحیه مرکز حفاظت و اطلاعات، تحت تعقیب قرار گرفتند و اقدامات قانونی در قبال آن‌ها انجام شد.

رئیس قوه قضاییه همچنین به اقدامات و دستاوردهای «سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور» نیز اشاره کرد و بیان داشت: اقدامات سازمان زندان‌ها طی یک سال اخیر در راستای بهبود وضعیت زندان و زندانیان، قابل تقدیر است؛ در سالی که گذشت سازمان زندان‌ها، تلاش‌های مطلوبی را در راستای بازاجتماعی کردن زندانیان، حرفه‌آموزی برای آن‌ها و توجه به خانواده‌های زندانیان، انجام داد.

رویداد

واکنش شمخانی به ادعای ترامپ

دبیر سابق شورای عالی امنیت ملی گفت: به دلیل روابط نزدیک ایران با عراق و همچنین رعایت ملاحظات همسایگی، نیم ساعت قبل از انجام عملیات عین‌الاسد، موضوع صرفاً به نخست وزیر وقت عراق به صورتی اطلاع رسانی شد.

به گزارش خبرگزاری خیرآنلاین، دریابان علی شمخانی مشاور سیاسی مقام معظم رهبری در گفتگویی اختصاصی با نورنیوز ضمن تکذیب اظهارات اخیر دونالد ترامپ رئیس جمهور سابق آمریکا در خصوص تماس ایران با آمریکا قبل از حمله موشکی به پایگاه عین الاسد گفت: بر اساس تصمیم مورد اجماع، مقرر شد، عملیات موشکی برحجم بر علیه پایگاه عین الاسد که مهمترین پایگاه آمریکا در عراق به شمار می رود برای دستیابی به حداکثر تخریب به صورت کاملاً غافلگیرانه انجام شود.

آنگونه که نورنیوز روایت کرده، دبیر سابق شورای عالی امنیت ملی افزود: به دلیل روابط نزدیک ایران با عراق و همچنین رعایت ملاحظات همسایگی، نیم ساعت قبل از انجام عملیات، موضوع صرفاً به نخست وزیر وقت عراق به صورتی اطلاع رسانی شد که امکان پیش بینی تمهیدات حفاظتی خاص از سوی آمریکا مقدور نباشد.

شمخانی خاطر نشان کرد: بیان مطالب خلاف واقع از سوی فردی چون ترامپ که به دروغ‌گویی شهرت دارد و اکنون نیز با داشتن پرونده های سنگین فساد سیاسی، اقتصادی و اخلاقی مجدداً به عرصه انتخابات ریاست جمهوری آمریکا وارد شده، خیلی عجیب نیست.

وی افزود: اگر احترامی که ترامپ مدعی آن شده، وجود داشت، طبیعتاً خود او، پمپئو، بولتون و سایر مقامات سیاسی و نظامی آمریکا که در جنایت غیر قابل بخشش به شهادت رساندن سردار سلیمانی و اویمهدی المهندس و سایر فرماندهان مقاومت دست داشتند، نباید پس از گذشت سالها همچنان پول مالیات مردم آمریکا را صرف حفاظت ویژه از خود می کردند.

روزنامه فرهیختگان مجرم شناخته نشد

سنگوی هیئت منصفه دادگاه‌های سیاسی و مطبوعاتی گفت: اعضای هیئت منصفه، مدیر مسئول و خبرنگار روزنامه فرهیختگان را با اکثریت مطلق آرا مجرم نشاناختند. به گزارش ایلنا، اکبر نصراللهی بیان کرد: دادگاه رسیدگی به پرونده مدیر مسئول و خبرنگار روزنامه فرهیختگان به ریاست قاضی کریمی در شعبه نهم دادگاه کیفری یک بر گزار شد. وی یادآور شد: اعضای هیئت منصفه بعد از شنیدن اظهارات شاکبان و دفاعات متهمان، مدیر مسئول و خبرنگار روزنامه فرهیختگان را با اکثریت مطلق آرا مجرم شناختند.

احزاب

جواد امام:

جبهه اصلاحات امکان ارائه لیست ندارد

سنگوی جبهه اصلاحات با انتشار توییتی از عدم ارائه لیست انتخاباتی از سوی این جبهه در تهران در انتخابات پیش رو خبر داد. به گزارش خیرآنلاین، جواد امام سنگوی جبهه اصلاحات در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: با توجه به شرایط موجود و به استناد رهبرد انتخاباتی و مصوبه مجمع عمومی مورخ ۱۳۰۲/۱/۱۵، جبهه اصلاحات ایران در انتخابات اسفندماه در تهران امکان ارائه لیست ندارد. بدیهی است جبهه اصلاحات استان‌ها بر اساس راهبرد انتخاباتی جبهه تصمیم خواهند گرفت.

امکان ارائه لیست انتخاباتی

برای ۱۰۰ حزب و ۱۹ جبهه

دبیر کمیسیون ماده ۱۰ فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی گفت: ۱۰۰ حزب و ۱۹ جبهه سیاسی می‌توانند برای انتخابات لیست ارائه کنند.

عبدالله مرادی در گفت‌وگو با ایسنا درباره احزاب قانونی که می‌توانند برای انتخابات لیست ارائه کنند، اظهار کرد: ماده ۸ قانون انتخابات صراحت دارد که فقط احزاب و جبهه‌های قانونی می‌توانند برای انتخابات فهرست و لیست بدهند. بر همین اساس، کمیسیون ماده ۱۰ مصوبه‌ای داشت که صرفاً احزایی می‌توانند از ماده ۸ قانون انتخابات استفاده کنند که در زمان بندی اعلام شده، مجمع عمومی خود را برگزار کرده باشند. وی ادامه داد: تا این لحظه ۱۰۰ حزب مجامع عمومی خود را در زمان مقرر بر گزار کرده‌اند و همین احزاب می‌توانند لیست و فهرست بدهند مگر اینکه سایر احزاب هم در فرصت باقی مانده مجامع عمومی خود را برگزار کنند. وزارت کشور اسامی این صد حزب را اعلام خواهد کرد.

مرادی با اشاره به فعالیت ۱۹ جبهه قانونی در کشور، گفت: جبهه‌ها مشکلی برای فعالیت ندارند زیرا در زمان ثبت تاسیس، زمان فعالیت خود را اعلام می‌کنند و بر همان اساس می‌توانند فعالیت کنند.

ویژه

واکنش زیدآبادی

به اهدای جایزه قلم مقدس به شریعتمداری

احمد زیدآبادی نوشت: گویا وزیر ارشاد جایزهٔ «قلم مقدس» را به حسین شریعتمداری مدیر مسئول روزنامهٔ کیهان داده است. اگر آقای شریعتمداری این روزها عزادار نبوده، در بارهٔ «مقدس» بودن قلم او و درک وزارت ارشاد از این واژه، فصلی مشعب می‌نوشتم.

احمد زیدآبادی، روزنامه‌نگار در واکنش به اهدای جایزه قلم مقدس به حسین شریعتمداری در کانال تلگرامی‌اش نوشت: گویا وزیر ارشاد جایزهٔ «قلم مقدس» را به حسین شریعتمداری مدیر مسئول روزنامهٔ کیهان داده است.

اگر آقای شریعتمداری این روزها عزادار نبسود، در بارهٔ «مقدس» بودن قلم او و درک وزارت ارشاد از این واژه، فصلی مشعب می‌نوشتم اما عجلتان هیمقتدر بگویم که:

مردی تندخو و گزندهبان و عبوس چهره و پر خاشگرو نامزآگو، بر جمعیتی وارد شد. پرسیدند: نامت چیست؟ گفت: رحمت‌الله! ظریفی در آن میان گفت: حقا که نام‌نوعذابالله برای جنابعالی شایسته‌تر است!